

DOSSIER
DE PREMSA

PUPILAS
PINTABAN MIS
SABANAS
QUADRE #2:
TERESA

29.11—
08.12.2023

FUNDACIÓ JOAN BROSSA
CENTRE DE LES
ARTS LLIURES

PUPILAS PINTABAN MIS SÁBANAS. QUADRE #2: TERESA De Lalínea

El segon lliurament escènic d'aquest projecte polifònic sobre l'embriaguesa en els nostres temps fixa la mirada en les vivències d'una dona. Feminisme i contracultura en una peça guanyadora del premi Adrià Gual 2022 i coproduïda pel Centre de de les Arts Lliures de la Fundació Joan Brossa.

PUPILAS PINTABAN MIS SÁBANAS

Pupilas pintaban mis sábanas és un projecte artístic i polifònic que explora com gestionem químicament el plaer i el patiment a través de les vivències de persones consumidores d'heroïna. Els documents sonors de les veus dels testimonis dirigeixen la dramàtúrgia i s'apropien de l'espai per donar lloc a diferents quadres escènics en forma de conferència performativa. **Teresa** és la segona peça d'aquest projecte.

Els universos estètics i individuals que proposen cadascun dels protagonistes es recullen en entrevistes actuals realitzades pel metge Erik Forsberg, qui és, alhora, el dramaturg del projecte. Forsberg treballa des de 2019 al PADS (Programa d'Atenció Domiciliària a persones amb SIDA), un servei especialitzat en l'atenció a persones usuàries de drogues en situació d'exclusió social. Aquest projecte sorgeix de la trobada entre dues perspectives -la del metge i la dels usuaris del PADS- que fa emergir una contraposició entre la prescripció mèdica controlada i l'autoprescripció apòcrifa de substàncies. En les converses mantingudes es posa en diàleg el desig de llibertat i d'anestèsia de la contracultura dels anys 70-90 amb el de la societat contemporània, que està travessada per una forta medicalització de les emocions i de l'experiència. El contrast entre aquestes visions permet una nova exploració dels contextos en què es desenvolupa el consum de drogues mèdiques i lúdiques, així com la dels seus condicionants, tot donant lloc a la revisió i renovació dels imaginaris que l'envolten.

QUADRE 2#: TERESA

El segon quadre de *Pupilas pintaban mis sábanas*, dirigit per Úrsula Tenorio, reflexiona sobre la doble discriminació que pateixen les dones consumidores de drogues a partir de l'experiència de la Teresa, qui a contracorrent de la hipermasculinitat del món underground català dels anys setanta i vuitanta, i tot i la violència social i institucional, va trobar en les drogues un mitjà d'emancipació i una xarxa de suport feminista.

A finals de la dècada dels 70, la Teresa va anar a Menorca a passar dues setmanes amb les seves amigues i, fascinada pels aires de llibertat de l'illa, s'hi va quedar a viure vuit anys. Els imaginaris de la contracultura a les Illes Balears dels anys 70 i 80 són els referents estètics i sensorials per al disseny de l'espai escènic d'aquest segon quadre, que es planteja com una arquitectura on el cos i el medi poden performar junts. La peça situa el públic dins de l'espai escènic, dissenyat per Sergi Cerdán i Lucía Valenzuela. Aquest hàbitat ple de coixins, televisors i safates de fruita de temporada es completa amb el so, dissenyat per Sergio Camacho i les llums d'Ivan Cascon. Objectes, so i llum conviden l'espectador

a estirar-se al bell mig de l'escena i deixar-se transportar a les platges de Menorca. A través d'una narració de no-ficció basada en les experiències de la Teresa a l'illa, la veu d'Úrsula Tenorio proposa una meditació guiada que ofereix al públic la possibilitat de viure sensorialment i en primera persona els records íntims de la protagonista.

Teresa és, doncs, la protagonista absent de l'obra. A través del seu relat, que sosté i impulsa la investigació artística de la peça, el públic s'endinsarà en l'experiència, les reflexions i els punts de vista d'una dona que adquireix la categoria de model referencial, transgressora de les obligacions imposades pel sistema sexe-gènere cisnormatiu.

Pupilas pintaban mis sábanas. Quadre #2: Teresa es va estrenar al Teatre Lliure de Montjuïc en el marc del Grec Festival de Barcelona 2023.

QUADRE #1: CHELI

Aquesta segona obra del projecte arriba després de l'èxit del primer lliurament, ***Pupilas pintaban mis sábanas. Quadre #1: Cheli***, guanyador de la convocatòria Corralito x TNT'22, on es va presentar una mostra del procés de creació. El novembre de 2022 es va estrenar a l'Antic Teatre, on va ser reprogramada mesos després. En aquest primer quadre, l'enregistrament sonor del relat del Cheli, consumidor d'heroïna des dels 18 anys, s'entrellaça a escena amb la veu i el cos de l'Erik, el seu metge, que s'endinsa en l'univers del seu pacient a la recerca de possibles respostes a la pregunta que emmarca el projecte: com gestionem el plaer i el patiment en la societat contemporània?

MARC CONCEPTUAL: DROGUES, FEMINISME I CONTRACULTURA DELS ANYS 70 I 80

El relat de la vida de la Teresa s'inscriu en allò que Pau Malvido va anomenar "borratxera còsmica", un consum de drogues lligat al (re)sorgiment de forts moviments contestataris en clau pacifista, antiracista, ecologista i, també, feminista. Una situació que a Catalunya va tenir lloc a finals dels anys setanta en ple inici de la Transició, moment en què després de la caiguda de la dictadura va néixer la possibilitat del desordre i de la capacitat d'imaginar i fins i tot experimentar altres mons possibles. L'LSD i l'heroïna van ser, sens dubte, les drogues insígnia de la borratxera i la ressaca còsmiques.

Tal com explica Paul B. Preciado a *Testo yonqui*, el consum de productes químics té potencialitats performatives. En el cas de la Teresa, la decisió d'autoprescriure's drogues la va ajudar a constituir-se en una dona independent amb agència plena, gestora efectiva dels seus desitjos i accions i de les seves relacions afectives. Va utilitzar el consum per curar la sensació de desarrelament que tenia amb la família en què va néixer i, ja constituïda en dona lliure, es va llençar a buscar altres persones amb qui sentir-se connectada: es va inscriure en una altra comunitat. El centre del pis de Gràcia on va viure de jove amb dues amigues de la universitat, nodes d'una àmplia xarxa de suport mutu, va ser un espai de converses sobre cultura i política underground, i de l'amor lliure i del consum de cocaïna i heroïna. La Teresa va exercir així el narcofeminisme: un consum que incorpora la filosofia del afectes i les cures elaborada pel feminisme. El seu relat, com el de tantes altres dones consumidores de drogues, és un punt de fuga en l'imaginari hipermasculinitzat de l'embriaguesa, pintat gairebé sempre amb pinzellades testosteròniques sobre la festa, l'excés patològic i la criminalitat.

Tanmateix, l'anvers de l'emancipació personal i social de la Teresa el conformen els problemes que va acabar patint per la seva addicció i, sobretot, la doble discriminació social que va rebre per la seva condició de dona consumidora de drogues. Si bé els homes consumidors, malgrat patir l'estigma *yonqui*, han tingut la possibilitat d'habitar una identitat construïda culturalment per noms com William Burroughs, Pau Riba, Pepe Sales, Charles Bukowski, i tants d'altres, la identitat de les dones que consumeixen drogues per plaer es construeix en negatiu: dones que no són bones amants, que no són bones mares, que no se sotmeten als principis de la família, que no es dediquen a la feina de cura assignada pels homes. Dones que no són realment dones.

Per contextualitzar el relat de la Teresa amb referents actuals, part de la investigació documental s'ha dut a terme amb la col·laboració de les participants de Metzineres, una associació que té seu Barcelona i que està formada per dones i persones no binàries consumidores que plantegen l'ús de substàncies des de la perspectiva de reducció de danys.

LA CRÍTICA N'HA DIT...

“Resulta un gran encert que la proposta sigui tan diferent –molt més ficcionada i amb un treball lumínic-sonor radicalment oposat– respecte de la peça inaugural del projecte, i que s’hagi posat al centre la potència de Tenorio com a rapsoda i actriu.”

[Anna Prieto Nadal, Núvol](#)

26 de juliol de 2023

“Quan Úrsula es posa davant del mirall de #Teresa és quan la peça guanya en densitat. La valentia de sortir del camí és contradictòria, plena de dubtes i Teresa entronitza la mare, guapa, que va tenir massa amants per una vida estable. Tenorio abraça la seva mare que li ha permès entrar al camp de l’art i acceptar que no vulgui ser mare...”

[Jordi Bordes. Recomana.cat](#)

25 de juliol de 2023

FITXA ARTÍSTICA

Creació: **Lalínea**

Direcció escènica: **Úrsula Tenorio, Erik Forsberg**

Dramatúrgia: **Erik Forsberg, Úrsula Tenorio**

Interpretació: **Úrsula Tenorio, Erik Forsberg**

Ajudantia de direcció: **Laura Riera**

Testimoniatge: **Teresa**

Espai escènic: **Lucía Valenzuela, Sergi Cerdán**

Espai sonor: **Sergio Camacho**

Espai lumínic: **Ivan Cascon**

Audiovisuals: **Eladi Bonastre**

Creació comunitària: **participants de Metzineres**

Assessorament de moviment en la creació comunitària: **Anna Pérez Moya**

Assessorament en la interpretació: **Àlex Sanz**

Estudiant en pràctiques del MUET: **Cristóbal Cartes**

Producció executiva: **Laura Riera**

Comunicació: **Eladi Bonastre**

LALÍNEA

Lalínea crea dramaturgies d'allò real en el camp de les dissidències. Les seves peces exploren la relació directa amb el públic a través de la poesia quotidiana. L'Úrsula Tenorio és la directora artística del projecte. La companyia ha estat resident del Teatre Lliure durant la temporada 20/21. El seu projecte *José y la Barcelona disidente* es va estrenar al Grec Festival de Barcelona 2021. *Cheli*, el primer quadre del projecte de *Pupilas pintaban mis sábanas* va ser coproduït i estrenat l'any 2022 a l'Antic Teatre i, *Teresa*, el segon quadre, ha estat coproduït pel Centre de les Arts Lliures de la Fundació Joan Brossa i estrenat al Grec Festival de Barcelona 2023.

Equip artístic

Erik Forsberg

Màster en Estudis Teatral per la UAB i l'Institut del Teatre (2020) i graduat en Medicina per la UB-Hospital Clínic (2017). El 2022 realitza el curs de producció en arts escèniques de la Xarxa de Productores d'AAEE. Ha realitzat cursos de dramaturgia a la Sala Beckett amb Enzo Cormann, Victoria Szpunberg i Albert Lladó.

Des de 2022 és dramaturg de Lalínea, amb la qual està desenvolupant *Pupilas pintaban mis sábanas*, projecte guanyador d'una de les beques Premis Ciutat de Barcelona 2020. La primera peça resultat d'aquesta investigació, *Quadre #1: Cheli*, s'estrena a finals de 2022 (CorralitoxTNT, Antic Teatre). Ha estat ajudant de direcció de la directora Carlota Subirós a *El quadern daurat* (Teatre Lliure, 2020), amb qui també col·labora en un projecte sobre la genealogia de les lluites socials.

També ha format part de l'equip de producció del Festival MUTIS 2022 de Teatre Emergent de Barcelona, i en l'actualitat forma part d'un col·lectiu en residència a la Nau Ivanow que pretén investigar i dinamitzar l'escena emergent a Barcelona.

Úrsula Tenorio

Graduada en Art Dramàtic en l'especialitat d'Interpretació-text per l'ESAD Institut del Teatre de Barcelona (2018). També ha realitzat estudis de Direcció escènica i Dramaturgia (2017) a la mateixa institució.

És la directora artística de Lalínea, la qual ha estat companyia resident al Teatre Lliure en la temporada 20/21 amb el projecte *José y la Barcelona disidente* (Teatre Lliure, Grec Festival de Barcelona). També ha comissariat la intervenció artística *Rojo clavel* al Metro de Barcelona (2021). Actualment es troba desenvolupant el projecte *Pupilas pintaban mis sábanas* en el sí de la companyia. La primera peça resultat d'aquesta investigació, *Quadre #1: Cheli*, s'estrenarà a finals de 2022 (CorralitoxTNT, Antic Teatre).

Ha col·laborat amb la companyia Urati Laboratorio en la creació de la instal·lació escènica *No hay tierra más allá*, estrenada en el marc del Festival Terrassa Noves Tendències (2021), i amb la qual treballa en un nou projecte, *Eternos profetas de la fatalidad*, guardonat amb una Ajuda Carlota Soldevila. També ha col·laborat amb l'Andrea Pellejero en la creació escènica *Solo vine a bañarme* (Festival Salmôn 2022, Antic Teatre).

Sergi Cerdán

Graduat en escenografia per l'Institut del Teatre de Barcelona i per la Kunst Universität Graz, Àustria. També és graduat superior en Disseny d'interiors a Eina, Escola de Disseny i Art (UAB).

Ha treballat com a director tècnic i com a dissenyador d'espais escènics, il·luminació i vestuari de diversos espectacles en els últims anys, d'entre els quals destaquen *My Low Cost Revolution* de Francesc Cuéllar (Atrium, RBLS 2018), *Motors de creació* (CCCB, 2019), *Illud Mysticum #SR* d'Albert Arribas i Francesc Cuéllar (Sala Hiroshima, 2019), *Protocolos de acción frente a lo desconocido* del Francesc Cuéllar (Festival TNT, 2019), *Hey Hermana* de la Cia. El Eje (Tantarantana, 2020), *PLAS!Tic* de LA QUEBRÁ (SAT, 2020), *Tiranias banderas* de La Santísima Trinidad (DespertaLab 2020) i *Personas escandalosas que no caben en el mundo* del Colectivo Loli (Antic Teatre, 2022). També ha estat assistent d'espai i il·luminació a muntatges com *Amanda T* (TNC, 2019), *El caos meditativo* (Mercat de les Flors 2022) i *Els dies blancs* (Teatre Lliure 2022).

És part de l'equip directiu de 'LA QUEBRÁ':

Sergio Camacho

Va cursar estudis de música a l'Aula (Fundació Conservatori del Liceu i centre membre de la xarxa BIN de Berklee College of Music de Boston). Al mateix temps s'endinsa en el panorama cultural i alternatiu de la ciutat de Barcelona i toca la guitarra, el baix i els sintetitzadors en Squid, Reservoir Rocks, Ultraído i Tyco Brae, entre altres projectes.

Com a dissenyador de so en teatre ha participat en la creació de *No hay tierra más allá* de Urati Lab per al Festival TNT 2021, i en *José y la Barcelona disidente* de Lalínea per al Festival Grec 2021, així com en *El sol s'abaixarà hi haurà ordre*, produït pel Grec Festival de Barcelona 2022 i el Centre de les Arts Lliures.

Ivan Cascon

Graduat a l'Escola Superior de Tècniques de les Arts de l'Espectacle (Institut del Teatre, Barcelona) en l'especialitat de tecnologia de la il·luminació. Ha treballat com a director tècnic de la Sala Hiroshima fins al 2021 i en nombrosos festivals i teatres amb artistes com Núria Guiu, Joan Català, Sonia Gómez, Cecilia Colacrai, Joaquín Collado, Pau Masaló, João Lima, laSADCUM, entre d'altres.

→ **INFORMACIÓ PRÀCTICA**

Dates

Del 29 de novembre al 8 de desembre de 2023

Adreça

Centre de les Arts Lliures – Fundació Joan Brossa
Carrer Flassaders, 40. Barcelona

Idioma

català i castellà

Durada

Durada: 75 min

[Descarrega les imatges i vídeo.](#)

LALÍNEA

Comunicació

Eladi Bonastre

eladi.bonastre@gmail.com

CENTRE DE LES ARTS LLIURES -

FUNDACIÓ JOAN BROSSA

Comunicació i premsa

Diana Juanpere Dunyó

comunicacio@fundaciojoanbrossa.cat